

SLOVENSKI NAROD

Uzaja vas dan popoldne, izvzemni sedeže in praznike. — Izserati do 50 peti vrst s Din 2, do 100 vrst s Din 2.50, od 100 do 300 vrst s Din 3, večji izserati peti vrst s Din 4. — Popust po dogovoru, izseratu davek posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12. za trosenstvo Din 25. — Rokopis se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA. Krafjeva ulica štev. 8.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c. telefon št. 26. — CELJE: cejlko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: Ob kolodvoru 101.

Poštna uranilnica v Ljubljani št. 19.351.

Zopet temni oblaki nad Daljnjim vzhodom:

Maršal Čangkajšek ujetnik upornikov

Od komunistov nahujskani generali so se upri — Glavna ost je naperjena proti Japonski — Obsedno stanje po vsej Kitajski — Nevarnost novih komplikacij —

Nanking, 14. decembra. AA. (Havas) V svojem snočnjem proglašu je nankinska vlada službeno priznala, da je maršal Čangkajšek v Hsiangu ujal maršala Čangkajšeka in ga pridržal za talca. Enaka usoda je zadele tudi neke druge visoke osebnosti, med njimi tudi notranjega ministra Čangcepinga.

Do osvoboditve maršala Čangkajšeka je prevezel funkcijo predsednika izvršnega odbora finančni minister Hakung. Za predsednika vrhovnega vojaškega odbora je bil imenovan maršal Fengjusiang, ki so mu bili dodeljeni neki vojaški strokovnjaki. Začasni vrhovni poveljnik operativne vojske pa je postal vojni minister general Hojtinghsiang. V mestu vladatelja popoln mir in red. Poučeni krogi zatrjujejo, da bo vlada obvladala tudi na najnovejši notranje-pomembno krizo. Da bi se njihov upor ne Širil, je vlada proglašila osredino stanje.

Ultimativ upornikom

Nankinska vlada je sporočila maršalu Čangusiangu ultimat, v katerem zahteva, da v določenem času izpusti iz ujetništva maršala Čangkajšeka.

Po podrobnih vesteh je nastal upor včeraj zjutraj, ko se je maršal Čangkajšek peljal v Sianfu, 3000 vojakov-upornikov je obokilo njega in njegovo spremstvo, ki se je sicer branilo, a ni bilo kos premoči.

Vojška ekspedicija nankinske vlade

Čanghaj, 14. decembra. AA. Splošno so tukajšnji krogi mnenja, da je Čangkajšek še živ. Vsej naglici je pričela nankinska vlada organizirati vojaško ekspedicijo proti upornikom. Vladne čete iz pokrajine Hu-

nan že prodriajo v deželo Cansi. Prva vladna divizija je zapustila Hangsi in prodri proti Sianghu.

Cangusiang je brzjavno obvestil sovrga maršala Čangkajšeka, da je Čangkajšek še živ in da mu ne grozi nobena nevarnost.

London, 14. decembra. AA. DNB: Reuter poroča, da je v Nankingu, Vanhuju, Hankovu in drugih kitajskih mestih bilo objavljeno vojno stanje.

Posvetovanja v Tokiju

Tokio, 14. decembra. AA. Mikado je zjutraj sprejel v avdijenco monarškega ministra admiralca Anagana. Nato je sprejel zunanjega ministra Arito. Oba sta mu poročala o položaju na Kitajskem.

Zastopnik zunanjega ministra je izjavil časnikarjem, da japonska vlada še ne ve, kakšen je značaj dogodka na Kitajskem.

Tudi še ne ve, s kakšnimi sredstvi razpolaga maršal Čangusiang. Japonska vlada pa bo vsekakor izdala odredbe, ki so potrebne, da se ščitijo japonski državljanji in japonski interesi na Kitajskem.

Neki navzoči časnikar je vprašal zastopnika zunanjega ministra, ali bo protokomunistična pogodba med Nemčijo in Japonsko stopila v akcijo, če bi se izkazalo sodelovanje med komunisti in uporniki. Zastopnik je izjavil, da ta pogodba ne predviede nobene skupne akcije, ampak da ta pogodba predviede samo medsebojno obveščanje.

Upor rusko maslo?

Rim, 14. decembra. AA. (Havas) »Voci del Popola« je objavila komentar o

najnovejših dogodkih na Kitajskem, v katerem pravi, da je maršal Čangusiang postopal v sporazumu z Moskvo. Tako da se imajo ti dogodki smatrali za najnovejši ruski manevri na Dalnjem vzhodu.

Demanti Moskve

Pariz, 14. decembra. AA. Havas: Uradna sovjetska agencija Tass objavlja, da so ne rešne vesti japonskih listov, da je maršal Čangusiang sestavil vlado s podporo sovjetskih krogov. Tudi ni s sovjetsko Rusijo sklenil obrambnega in ofenzivnega pakta.

Kako je bil ujet Čangkajšek

Peking, 14. decembra. AA. O napadu upornikov na maršala Čangkajšeka in njegovo spremstvo se so izvedele naslednje podrobnosti:

Oddelek upornikov je obkolil maršalovo skupino in prislo je do kravne borbe, ker se je vse spremstvo postavilo upornikom v bran. V spopadu je bilo ubitih več generalkov.

Cangusiang je sedaj gospodar položaja v Sianghu ter pokrajina Cansi in Čensi. Izvedelo pa se je, da vojska nankinske vlade še prodira proti severu, da bi osvobodila maršala Čangkajšeka. Kakor kaže, bo v dveh ali treh dneh prišlo do prvih spopadov z uporniško vojsko.

Čangkajšek pobegnil?

Sanghaj, 14. decembra. AA. (Stefani) Po informacijah agencije Domej iz kitajskih virov je general Cangusiang ujal maršala Čangkajšeka, ki se je mudil v malem združili blizu Hsiangfua, glavnega mesta po-

krajine Censi. V 24 urah je ta agencija prejela vest, da je maršalu Čangkajšku uspelo pobegniti in se sedaj ne ve, kje se nahaja. Vse brzjavke, ki so mu bile poslane, so ostale brez odgovora.

Baje že ubit

Nanking, 14. decembra. AA. DNB: Dasi se govori, da je maršal Čangkajšek samozapr, se vendarle neprestano širijo vesti, da je ubit.

Tudi žena Čangkajšeka ujet?

London, 14. decembra. z. Po še nepotrihovih vesteh so uporniki ujeli tudi ženo maršala Čangkajška. Včeraj je odpotovala z letalom v severno Kitajsko, da bi šla na pomoč svojemu možu. Pilot pa je bil podkopljen in jo je odpeljal neznano kam. O njej ni nobenega sledu in mislijo, da jo drže uporniki ujeti.

Zahteve upornikov

Sanghaj, 14. decembra. AA. Havas: Po vesteh iz Nankina je maršal Čangusiang postavil vladu v Nankingu naslednje zahteve: 1. ustaviti se mora akcija proti upornikom na severu; 2. v kuomintang morajo biti sprejeti skrajni levitarji; 3. s sovjetsko Rusijo se mora skleniti sporazum; 4. vse japonske zahteve morajo biti odbitne; 5. se stavljena mora biti vladu narodne obrambe; 6. sklicati se mora kongres vseh kitajskih strank, ki naj sklene vse potrebljno za obrambo države; 7. uvesti se mora svoboda tiskanja; 8. izdati se mora splošna amnestija.

Cangusiang je sedaj gospodar položaja v Sianghu ter pokrajina Cansi in Čensi. Izvedelo pa se je, da vojska nankinske vlade še prodira proti severu, da bi osvobodila maršala Čangkajšeka. Kakor kaže, bo v dveh ali treh dneh prišlo do prvih spopadov z uporniško vojsko.

Čangkajšek je sedaj gospodar položaja v Sianghu ter pokrajina Cansi in Čensi. Izvedelo pa se je, da vojska nankinske vlade še prodira proti severu, da bi osvobodila maršala Čangkajšeka. Kakor kaže, bo v dveh ali treh dneh prišlo do prvih spopadov z uporniško vojsko.

Sanghaj, 14. decembra. AA. (Stefani) Po informacijah agencije Domej iz kitajskih virov je general Cangusiang ujal maršala Čangkajšeka, ki se je mudil v malem združili blizu Hsiangfua, glavnega mesta po-

Parastos za Nikolo Pašića
Ljubljanske nacionalne organizacije so dostojo počastile spomin velikega državnika

V počasnjenje spomina Nikole Pašića so priedile ljubljanske nacionalne organizacije, službene proslave namreč ni bilo, parastos včeraj ob 11. v pravoslavni cerkvi v Ljubljani. Službo božjo je opravil prota Budimir. Parastosu je prisostvovalo izredno mnogo občinstva, da je bila cerkev natlačeno polna. Službi božji so prisostvovali: celokupni občine s prof. Ljubo Jurkovičem na čelu, vodilne osebnosti frakcije Ace Stanoviča, gg. Dinko Puc, dr. Niko Zupančič, dr. Friderik Lukanc in dr. Milan Korun.

in zastopniki nacionalnih organizacij. JNS je zastopal sekretar banovinskega odbora g. dr. Marjan Zajec, za Sokolstvo je bil navzoč starosta ljubljanskega Sokola g. Bogomil Kajzelj, za Glasbeno Matico podzupan g. dr. Vladimir Ravnhar, naše liste ravnatelj je Rasto Pustoslemšek za »Rusko Matico« pa vsečiliški profesor gg. dr. Spektorski, dr. Bilimovič in dr. Bubnov. Zastopnik oblasti pri proslavi nismo opazili. Tudi JRZ ni poslala na parastos nobenega zastopnika.

Datum, 14. decembra. AA. Salonski varon bivšega kralja Edvarda VIII., so priklopili brzovlak Pariz — Dunaj na kolodvor v Curihu. V Feldkirchu je čakalo na kraljev prihod 50 časnikarjev in fotoreporterjev, toda vojvoda windsorski se ni pokazal na oknih vagona. V inomostu so dali vojvodi brzovlaku, v katerem je bil nadprošen, nej se takoj telefonko oglasi v Londonu. Ko se je obvestil, kako dolgo bo stal vklj. v inomostu, je vojvoda poslal v Fort Belvedere.

V Kitzbühlu je sprejel drugo brzovlako. Nekatera osebe so trdile, da so to bile brzjavke gospe Simpson, ki mu sporočajo, da potuje z ekspresom z rivijere na Dunaj. Drugi pa so trdili, da so videli gospo Simpson že v vojvodovem vagonu v Curihu.

Ko je prečital brzovlak, je vojvoda zapisal časnikarju, da nej ga pusti na rim, ker potuje čisto kot zasebnik. Na postaji v Kitzbühlu je vojvoda sprejel rav-

nateja tistega hotela, v katerem je živel še kot princ in mu obljubil, da bo kmalu prišel na zimski sport v Kitzbühel. Ves ta čas se bo redno vracal na Dunaj, kjer bo obiskoval zdravnik dr. Neumann, ki mu zdravi bolezen v ušesu. Vojvoda spremja njegov zasebni tajnik in dva angleška in osem avstrijskih detektivov.

Dunaj, 14. decembra. AA. Vojvoda windsorski je prišel na Dunaj sroči ob 22.20. Ko je stopil iz vlaka, je bil pozdravljen od angleškega poslanika na Dunaju in od načelnika dunajske policije Skubla. Močan kordon policije je prepričel, da bi ljudje in časnikarji ne vdrli v ospredje. Vojvoda je očvidno zelo zdrav in vesel in se je ves čas smejel. S postajo se je odpeljal v srednje mesto, da bi se otrezel časnikarjem. Tačno nato pa je nadaljeval svojo pot v gradec Enzersfeld. Na postaji je dovolil časnikarjem, da so ga slišali. Prihodnji tečaj se bo vojvoda windsorski nastanil v Kitzbühlu, kjer bo ostal več tednov.

Francovci potopili rusko ladjo

Tenerifa, 14. decembra. AA. (Havas) Teneriffa radijska postaja je sporocila, da je nacionalistično letalo bombardiralo trdnjave okrog Malage. Ob tej priliki je potopilo tudi neko rusko ladjo, ki je pripljala v Španijo vojni material.

General Franco napoveduje novo ofenzivo

Babat, 14. decembra. AA. (Havas) Radijska postaja v Cordobi je smoči razglasila, da so nacionalistične čete na madridski fronti dosegale znatne uspehe pri Jumeri. Nacionalistična letalska eskadrila je bom-

parasto za Nikolo Pašića

Lisbona, 14. decembra. AA. Nekaj listov je dali kakor pravo senzacijo objavilo vest, da je bivši portugalski lekar Antonio Franco, ki je pred nekaj leti opustil svoj poklic in se posvetil znanstvenemu delu, našel nov način zdravljenja gobavosti. Njegova metoda predstavlja kombinacijo notranjega in zunanjega zdravljenja. Zdravljenje trajata kar meevec. Francu je uspelo popolnomu ozdraviti že več bolnikov, ki so jih zdravnički bakteriološki preiskali in dognali, da so popolnoma ozdravili.

Kupujte domače blago!

Curih, 14. decembra. Beograd 10. Pariz 20.2325, London 21.3275, New York 435.125, Bruselj 73.55, Milan 22.925, Amsterdam 236.85, Berlin 175, Dunaj 78 do 81.30, Praga 15.37, Varšava 81.90, Bukaresta 3.25.

Politični obzornik

O učiteljskem uprašanju

Na učiteljski skupinadi v Varaždinu je načelnik za osnovno šolstvo v ministrstvu prosvete Ilij Marić kot ministrov odgovarjanec izjavil: Minister prosvete je v sporazumu s finančnim ministrom izposlovati, da bo to leto napredovalo 3000 učiteljev in učiteljic. Obenem je minister takisto v sočinju s finančnim ministrom dosegel, da bodo vpokojeni vsi učitelji in učiteljice, ki imajo že 35 let storitve. Na njihova mesta bodo bivali novi moči. To pomeni toliko, da bo na razpolago 1200 do 1700 novih mest za učiteljski naraščaj.

Občinske volitve

U avtonomnih mestih

»Primorske Novine« zatrjujejo po informacijah baje na najmodnejšem mestu, da ni točna vest, da bi bile občinske volitve v avtonomnih mestih že prihodnjo spomladi. List pravi, da so pac vodilje priprave za te volitve, da so volilje samih pa je se jake datči. Morda bodo prihodnjo jesen, pa se to ni gotovo.

Postanitev Sokolstva

Na sokolski akademiji v Podgorici v zetlski banovini je imel starosta Milošević slavnostni govor, v katerem je med drugimi poudarjal:

»Sokolstvo ne samo da ni fašističen ali komunističen pokret, kakor ga nasproti često obrekajo, marveč ono celo ne predstavlja niti sredine med tem dve, med sabo se borečimi taboroma. Sokolstvo je pokret za-se, ki je bolj nacionalen kakor fašizem in bolj socialen kakor komunizem. Sokolstvo je pokret, ki bi, ako bi ga vse sprejeli, onemogočil tako fašizem, kakor komunizem. Zakaj narod ne zahteva ničesar drugega, kakor popolno svobodo in blagostanje, a to mu morejno nuditi samo ljudje sokolsko vzgojeni, nikdar pa fašisti ali komunisti, ki se same bore, da bi si izvojevali oblast nad vsemi drugimi. To dobro vedo eni, kakor drugi, zato tudi ni čudno, ako se trudijo na vse načine, da bi spravili sokolski pokret ob dobre ime pri neponujenih ljudskih masi. Seveda bo njihov trud brezuspešen, za to bodo že poskrbeli sokolski borce in delavci, ki bodo narod predrili v vzideni sokolski misli!«

Zborovanje Zveze kulturnih društev

Kljub težkim časom je bilanca delovanja ZKD visoko aktivna

Ljubljana, 14. decembra

V prostorih Kazine se je vršilo včeraj krasno uspelo zborovanje Zveze kulturnih društev. Zastopanih je bilo 384 edinice iz raznih krajev Slovenije. Otvoril je zborovanje predsednik prof. Jeran in izrekil zborovalec prizneno dobrodošlico. Navzoč so burno po zdravili zlasti seminarija g. dr. Alberta Kramera. Predsednik je pozdravil še navoznega načelnika prosvetnega oddelka prof. Josipa Breznika, zastopnika župana, menega kulturnega referenta dr. Rudolfa Mleta, zastopnika mariborske posestvarne ZKD tajnika g. Goježa ter druge zastopnike. Na koncu se je spomnil vrhovnega pokrovitelja vseh kulturnih društev v Jugoslaviji, župana miladega kralja, ki mu je bil odposlan z zborovanja vdanočetni pozdrav. Pozdravna brzavka je bila odposljana dalje še ministrstvu prosveče. Občni zbor je nato počastil na pleten način spomin umrlega bivšega predsednika ZKD, ravnatelja g. Antona Juga.

Tajniško poročilo je podal dr. Boris Puc. Iz njegovega poročila sledi, da obsegne danes 394 društva samo ljubljanska ZKD. Propagandni odsek je organiziral še 11 posebnih okrožnih odborov. Sprva usodne krize, ki še vedno trajajo, so sicer jeli dohodki ZKD lani nekoliko padati, vendar je dosegla prejemanja ZKD sedaj zoper lepše uspehe kakor kdaj poprej. V okviru organizacije je bil prirejen spomladički dejni tečaj, ki ee ga je udeležilo 64 mladih prosvetnih dejavcev z deželi. Delo odbora je bilo temeljito in so bili v vsakem oziru dosegzeni lepi uspehi. Na sestanku načelnikov okrožnih odborov 4. novembra je bilo sklenjeno, da organizira ZKD prihodnje leto potovanje na svetovno razstavo v Pariz.

Za novo kolektivno pogodbo

Vsa združenja stavbnih strok so v načelu za čim prejšnjo sklenitev kolektivne pogodbe

Ljubljana, 14. decembra

Včeraj dopoldne so se sestali zastopniki delodajalskih in delojemalskih organizacij v veliki dvorani Delavske zbornice zaradi sklenitev kolektivne pogodbe. Fogajanje je sklicala Delavska zbornica in sestanku je predsedoval njen zastopnik J. Stanko. Zbornica je povabila posamezne združenja, da delegirajo svoje zastopnike za pogajanja, čeprav delodajalske organizacije ne smajo sklepiti kolektivnih pogodb v imenu svojega članstva, a pogajanja sama na sebi zahtevajo, da so na njih že v zacetku zastopane vse delodajalske skupine. Zastopan je bil tudi gradbeni oddelek za banovinska stavbna dela. Delojemalce so zastopali delegati Podzveze stavbnega delavstva skoraj iz vseh večjih krajev banovine in tajnik strokovnih organizacij. Strokovne komisije, Narodne strokovne zvezne in JSZ.

Predsednik J. Stanko je obraziočil, kako je prišlo do pogajanj. Za novo kolektivno pogodbo bi se moralata začeti pogajanja že junija, a so bila odložena predvsem zato, ker so delodajalci hoteli, da bi bila preložena v mrtvo sezono. Pojeti je bila skleprena začasna kolektivna pogodba z vplavnostjo do novega leta zato bi ob novem letu morala stopiti v veljavno nova pogodba. Začasna pogodba je bila prav za prav le poskus za ureditve delovnega razmerja. Bila je v marsicem pomanjkljiva, kar se je pokazalo zlasti v nekaterih sporih in nesporazumljih med delodajalcem in delavstvom.

Glede načina pogajanj za novo pogodbo je DZ predlagala, naj bi se na tem sestanku načelno sporazumi o splošnih pogojih, ki bi bili sprejemljivi za vse banovino, ne glede na posebne krajevne razmere, predvsem glede določil socialne zakonodaje, delovnega casca, akordnega dela in súšmarstva. Ti splošni pogoji bi tvorili okvirno pogodbo. Ko bi bil dosren sporazum za okvirno pogodbo, bi prešel k međnemu vprašanju ter pogajanjem v posameznih strokah, posebej za zidarje, tesarje in kamnoseke in posebej po kategorijah glede na različne krajevne razmere. To delo bi opravili komisije, nekar bi sklenili celotno pogodbo.

Zastopnik delavske organizacije Tratar je izjavil k predlogu DZ, da se delavski zastopniki v načelu z njim strinjajo. Misijo pa tudi, da ni nobenih zadržkov za takojšnjega pogajanja saj so podjetniki prejeli osnutek že pred 6 tedni ter ga lahko proučili, in da bi tudi zahtev po povišanju mezd ne smele naleteti na odpor, ker je povisanje po osnutku nove pogodbe prilagojeno 20% podprtosti življenjskih potrebščin. Zastopnik delodajalske skupine predsednik Združenja pooblaščenih graditeljev M. Zupan je izjavil, da so vsa združenja stavbnih strok v načelu za čim prejšnjo sklenitev kolektivne pogodbe, saj je to v interesu procvita stavbne stroke. Glede načina pogajanja se jim zdi, da se pogodba deli v dva dela, v splošno določila, ki zadevajo predvsem socialno zakonodajo, in v drugi del, ki obravnava mezde. O mezdah samih delodajalci še niso razpravljali v podrobnostih, pač pa misijo, da bi bilo treba upoštevati predvsem gospodarski znacaj tega vprašanja, v kolikšni meri bi se mezde lahko zvišale brez škode za gospodarstvo in za izboljšanje socijalnega položaja delavstva. Končno je govornik predlagal, naj bi s sestanku odposlali na vladu rezolucijo kot izraz entote volje delodajalcev in delojemalcev, da bi čim prej stopila v življenje zakon o minimalnih mezdah in pravilnik o pobiranju šúšmarstva. Predlog je bil sprejet s pripomočem delavskih delegacij, da si delavstvo želi takšen zakon o minimalnih mezdah, ki bo upošteval razlike v življenjskem standardu delavstva v posameznih mezdah, ne pa da bi bila minimalna meza za vso državo po razmerah na jugu. Ko so se nekateri govorniki podali izjave glede pogajanj in predloga o rezoluciji so zastopniki posameznih skupin sestavili komisijo za sestavo rezolucije, ki zahteva:

Vlada naj v najkrajšem času izda okvirni zakon o minimalnih mezdah in pravilnik o pobiranju šúšmarstva, ki sta pogoj za pravilno sklepanje in izvajanje kolektivnih pogodb. Z zakonom o minimalnih mezdah naj bo zajamčena pravilna uređitev delovnega razmerja, upoštevajoč gospodarske

meze morala vesko dobro hoteno, vesko voljo z obca in v roke bi mu morala podajati najmanjšo drobnost, ki se je morda poslušalo. Skratka, bitti bi morala najbolje izvestebna sobstva prince – svojega moža! Kakor se morda Japoncem, ki prihaja iz Evrope, kjer so si ogledali njen težnje in hoteno, ne stoji vse primerno za presaditev na njegova domača tla in v njegovo hišo, prav tako se bo zdravemu Evropu zdelo nespatno, presaditi in naše razmre prilike, obidaje in kulturo tradiciji vernega Japonca.

Razstava božičnih miz

Ljubljana, 14. decembra
Naše, v Zvezi gospodinj organizirane gospodinje so nenavadno delavne, kar nam pak dokazujejo njihove številne predelite, ki so vedno aktuene ali pa anajo vsaj prigodni znaci. Nemen akcij Zveze gospodinj je predvsem budi med gospodinjami: zanjanje za gospodarske probleme in vzgajati jih v ljubezni do doma in njihovega prenembenega poklica. Od gospodinje zavisi pogosto družinska sreča, zlasti dandanes ko mora večkrat gospodinji izaznajti, nad enesiti, česar ne premorejo dohodki družinskega rednika.

V soboto zvezec je Zveza gospodinj otvorila v svojih prostorih v Gradišču 14 razstavo božičnih pogrnjenih miz. Takane razstave najbrž še ni bilo pri nas. Predvsem je treba naglasiti, da ne gre za kakšno kuhrske razstavo: gospodinje so nam hoteli ustvariti pravo božično obeležje ter pokazati, da prav od gospodinje zavise največ, da družinska soba ob prazničnih dobi, znacilni praznični čar. Zato ni treba kakšnih posebnih izdatkov, temveč je potrebno predvsem gospodinji ljubezen do dela, njena spremnost in čut za okus. Vse to znajo razstavljalke. V vseh teh najhujših umotvorih, da tako imenujemo njihove pogrnjenje mize, se kaže čut za obliko in harmonijo. Vendar ne snete misli, da jas lepo pogrnjene mize za marsikajo le luksum ter da zahtevajo izbrano, zelo dragoo posodo. Marsikajte čustveni dom predmore ves ta material, za okusno pogrnjeno božično mizo, mora pa priti v roke spredne gospodinje.

Razstavljalke so pokazale pogrnjenje mize za različne prilike. Razstava zavzema dve lepi sobi, ki je njenih diha čar dočasnosti ter intimnosti. V prvi sobi, sta razen božične mize, mize za kosoš in čajne cuhice tudi kmečki mizi, naša in pravoslovna. Obsta pogrnjen res v slogu. Nad našo so na kotonje: Na nižji zavzema najvidnejše mesto predvsem ponajbolj Zelo zanjanje, ki je podobnost med obema kmečkima mizama ter se očituje z njiju podobnost božičnih običajev pri slovenskih narodih. Na pravoslovni mizi leži pladenj, posut z žitom, sredj nege na sloni na treh labalkih kolač. V drugi sobi so silvestrova eniza božična miza in miza daril.

Prostor nam ne dovrša, da bi natančno opisali zanimivosti razstave, zato si jo pa naj ogledajo gospodinje dokler je še čas, kar nedvratno zaslubi.

Koroški pevci

v Št. Vidu

Št. Vid, 14. decembra
Koroški pevci iz Sel in Radis, ki so po preje priredili koncerte v Ljubljani, na Viču in peli tudi v radiu, so včeraj popoldne posetili št. Vid, kjer jim je bil prirejen slavnosten in prisoten sprejem. Svetudičanti so v pozdrav milim koroskim rojakom razobilis zastave, pred Ljudskim domom pa se je kmalu po 15. zbrala velika množica domačinov, pa tudi Ljubljancov, ki se niso utegnili udeležiti koncerta v mestu in so ga zato hoteli slišati v Št. Vidu.

Ko so kmalu po 15.00 prispeti koroski rojaki, jih je zbrana možica navdušeno pozdravila in dala tako duška svojim simpatijam do dragih rojakov severne meje. Koroške pevce je pred Ljudskim domom nagnovil Šentviški župan g. Erjavec, v dvoranji pa je bil njihovemu predstavniku izločen po mali deklici šopek rdečih nagelnov. Domati Šentviški pevci so zapeli »Hej Slovani«, nakar se je pričel koncert. Prisršna, pristna koroška narodna pesem, je načinoma zelo ugašala in ni bilo priznanja konca ne kraja. Samo po sebi umetno je, da je bila dvorana nabito polna in vsi prostori zapredani. Po koncertu so bili koroski rojaki spet burno pozdravljani in so jih domačini odveli v prestore Jagrove gostilne, kjer jim je bil prirejen prijeten družbeni večer. Koroški rojaki so se počutili med Šentvidčani kakor domo in so obljubili, da se vrnejo.

Žrtev fantovskega poboja

Vače, 14. decembra
Naše mirno kmečko ljudstvo se je zelo nazabunilo zaradi krvavega dogodka, ki so ga zakrivili nepremisljeni fantje. Po velenici so našli Jožeta Lovčeta, hlapca pri trikem gospodarju g. Kristanu vsega v krovu. Nočni napadalci so ga zavezali in muhi se zjutraj nezavestnega. Brž so sklicali sosedje, z domačimi zdravili so ga skušali obuditi k zaveziti, pa je bil spotekla ves trud zmanj.

Selo naslednji dan je priselo Lovče k sebi. Glavo je imel probito, bil je ves v ranah in stricni krv. Nesrečne se je vlekel na pol živ v skedenje ves na Kleck. Tam je legel v skedenji samotnega kometa, kjer je ledil spot ves dan. Ko so ga domači ospali, so obvestili o tem gospodarju na Vačah. Pri Kristanovih so bili že v skrbah, kam je izginil Lovčet. Fant je porabil trenutek, ko je bil sam, in je odšel skrivomočni Kleck. Ker se mu je stanje slabšalo, so nezrečno mladenčka prepešljali v ljubljansko bolničko. Bilo pa mu ni več pomoci, v bolnišči je podlegel težkom zadarom poškodbam. Vest o tragidni smrti mladenčka je izvila povsed iskreno strast. Starši, ki imajo malo posestevce na Močilniku pod Slivno blizu Vače, so ga bili poslati služiti. Orodniški niso mogli ugotoviti, kako je bilo z nočnim napadom. Izkazalo se je le, da Lovčet ni bil prisazen v fantovskem prepričju, ki je nastal usode noči. Domati fantje so se razdelili v dve skupini zarski in medsebojni obrazunovi. Ko so eno skupino izbrali iz gostine, so ča-

kal, da bi se kdo nasprotnikov prikazal zmanj. Po nezrečenem naključju je prišel prvi pred hišo hlapec Lovčet in na tegu so navališi s klopi in ga pobili na tla. Ko pa so uvideli pomoto, je bilo že prepozno, zato so ga zavlečli v skrivnisko med hiše.

Fantje so molčali ko grob. Ničče ni hotel izdati mōščar. Zato so vsaki orodniški arctirki tri fante, ki so jih najbolj osmili, da znajo na vesti Lovčeta. Pa niti v litijkih seporih niti v zapori ljubljanskega sodišča niso zborili izkazati. Šele čez čas so se dogodki usodne noči tako pojasnili, da so dva mladenčka, ki sta bila že prepeljana v ljubljanske sodne zapore, spoznali za nedolžna. V sodnih zaporih so obdržali le še Stenika, na čigar ramen je pada vsega vsega sumna.

Naše gledališče

DRAMA

Začetek ob 20. ur. Ponedeljek 14. decembra: zaprto. Torek 15. decembra: zaprto. Sreda 16. decembra: Tudi Lela bo nosila klubuk. Red A.

Pribrednji adramski premjer bo Simonova drama »Atentat«, katero igrajo odlična članica ljubljanske drame ga. Mira Danilova in g. Levar. Premjera bo predvidoma v soboto 19. t. m.

OPERA

Začetek ob 20. ur. Ponedeljek 14. decembra: zaprto. Torek 15. decembra: brivec. Red B. Sreda 16. decembra: La Bohème. Ued Sreda.

Pribrednji operni repertoar se uvrsti znamenita ruska opera »Hovansčina«, ki je bila na našem repertoarju že igrana z velikim uspehom.

V novi zasedbi se pripravlja opera »Pri treb mladenčku« po Schubertovih melodijah. Za tem pa bo premjer Benetovo opero »Uličnica«, ki jo pravkar vprizarja v Zagreb pod imenom »Fukinko«. »Uličnica« je originalni naslov.

ŠAH

– Na dvostrukem brzem turnirju dne 1. decembra je zmagal Furlani z 8 in pol točke; sledje Preinfalk 7 in pol, Cibic 5. Šikosek 4 in pol, Marek 2 in pol in Peterman 2 točki. Na splošnem brozturnirju 5. decembra sta zasedla prva dve mest: Samec (5 in pol) in Samobor (4 t.). Zamogovalec brozturnirja za prevenčno novembra je Cibic z 11 točkami; daleje Iskra 10 in pol, dr. Gabrovšek, Marek in Ing. Weiss po 8 in pol, Geržinič 8. Preinfalk 7 in pol, prof. Cop in Šikosek po 7 točk. Samec 6 in pol, Peterman in Samobor po 5 in pol, Mužovič in Pictarič po 4 in Oevirk 3 točke. Odbor LSK obvešča vse članstvo, da se bo vršil v ponedeljek 14. t. m. ob 20. uri v restavraciji »Slon« članek sestank z vašim dnevnim redom zato prvič s čim številnejšo udeležbo. — LSK.

da se je prejšnji petek na simfoničnem koncertu v Unionu pridružila neka ljubljanska dama z odličnim in imponzantnim smrčanjem simfoničnemu orkestru Filharmonije, ki je nastopil v odlični svoji seestavi in imponantnem številju 70 članov godbenikov; da je naša priljubljena plesalka Vali Smerkoljeva odpovedala na Dunaj, kjer bo nadaljevala svoje Studije; izpopolnila se bo v plesu in v plesu in so izmisljene vse veste, da je zastopila z baletom gibanja in poslačila zlasti zasebnica, ker ji niso povečali honorarja in ker se bo bojnici konkurenco;

da bo Ljubljana kralja zasloveva po vsem svetu, ker se more ponašati z džunglo, kjer za zdaj še nij levov, razen salonskih levov, pač pa se uspeva v teji ljubljanski džungli mavre, kjerih najljubša hrana je dalmatinec in ečvek. Po tej lastnosti je živali je narod skoval tudi svoj narodni pregor: »pijan kakor matrav, džungla je sredi belega mesta Lubljane in se zaradi tega nekaj koncer na kapitalistov zelo zanimalo začelo; ker bi utegnila biti v bodočnosti izrednega prideljnega pomena, pa se njen lastnik, neki brat z juga, ne more odločiti za prodajo;

da je bila pravčata koncertna zvezda; na nekaj popoldne gostje v kavarni Nebodenj navdušeno ploskali, ko je znani in priznani orkester »New Boy's Melody« zasvirjal nov tango; v ljubljanskih kavarnah, kjer imata glasbo, publike namreč načeloma ne plesajo v znak odobravanja in zahvale;

da je v nedelje dopoldne na Rožniku zvezdovemirjal neki perverznej proti hotelu Bellevue izprehajajoča se dekleta in gospa; najbrž gre za cloveka, s katerim je imela naša policija že opravila in ki se najraje skriva ob nedeljah, da dresesi ob poteli ter se vprsto mimočodočih žensk vede gnušno in pojhujšivo. Kakor vse kaže, ta perverznejši in brezposebniji in tudi ne delomržnejši, zaradi tega je verjetno, da ga ne bo mogoče ujeti z racijami na brezposebne in delomržne, na katerih polove v Ljubljani včasih rudi do 80 ljudi;

DNEVNE VESTI

— Kraljeva krsna slava. Nj. Vel. kralj je proslavil včeraj svojo krsno slavo sv. Andreja Prvozvanega. V dvoru na Dedinju se je vršila ob 10.30 v dvorski kapeli svečana služba božja. Ob 11.45 pa rezanje slavskoga kolača. Obredu so prisostovali Nj. Vel. kralj, Nj. Vel. kraljica Marija, Nj. Vis. kraljevica Tomislav in Andrej, Nj. Vis. knez namestnik, Nj. Vis. knevezvič Nikolja, dvorske dame ter članji civilnega in vojnega doma Nj. Vel. kralja. Obred je opravil Nj. Vel. kralj sam skupno z Nj. Vis. knezem namestnikom in redovim prešpolka kraljeve garde Ljubisavom Drnjakovićem. Sodeloval je dvorski protodjevel Mihajlo Popović.

— Spominska plošča Nikoli Pašiću, v hiši v Beogradu, kjer je umrl Nikola Pašić, je bila včeraj dopoldne odkrita spominska plošča z napisom: 10. decembra 1926 je umrl v tej hiši Nikola Pašić, vodja narodno radikalne stranke in veliki državnik Srbije in Jugoslavije. Na dan desete obletnice njegove smrti mu je v znak globoke narodne hvaljenosti vzidal to ploščo krajenvi odbor NRS za mesto Beograd, Zemun in Pančevo.

* KINO *
TEL. 27-30 SLOGA
Shirley Temple
OTROK SREĆE
Samoo Še danes in jutri!

TEL. 21-24 Matica
Geraldina Katt (Katnikova)
IRENA
Lili Dagover, Sabine Peters, Karl Schönböck

TEL. 22-21 UNION
Marija Andergast
TRLEJ SNUBCI UCITELJICE KRISTINE
Hans Söhnker, Fritz Kampers

Predstave ob: 16., 19.th in 21.th ur.

— Novi rumunski poslanik v Beogradu. Snoj je prispel v Beograd novi rumunski poslanik na našem dvoru Victor Cadere. Pričakovati so ga odpravniki rumunskega poslaništva Papiniu, uradniki s poslaništva ter šef protokola našega zunanjega ministrstva Marinović.

— Klub vojvode Windsorskega v Zagrebu. Zanimanje za razvoj ustavne krize v Angliji v zvezi z nameravano ženitvijo bivšega kralja Edvarda VIII. zdaj vojvode Windsorskega je bilo tudi v Zagrebu veliko. Ko je Edvard VIII. odstopil, je skupina navdušenih zagrebskih omladincev ustavnila Klub princu Edvardu vojvode Windsorskega, ki mu je namen čuvanje in propaganda kulta gentlemana Edvarda. Članji kluba bodo v temih stikih s sorodnimi klubji po vsem svetu. Ime princu Edvardu jim bo simbol pozravnostnosti, priateljstva in ljubezni. Vsako leto 11. decembra (dan Edardove abdikacije) se bo klub na posebni prireditvi spominjal odstopivšega angleškega kralja. Članji so poslali vojvodi Windsorskemu pozdravno brzojavko, v kateri ga povelicujejo kot največjega vladarja demokracije.

— Iz državne službe. Upokojeni so: zvanjenici pri banski upravi Fani Cimperman-Pucelj, policijski nadstržnik pri predstavništvu mestne policije v Mariboru Peter Franca, zvanjenik pri tehničnem razdelku štrelcev pri podnadzorniku policijskih agentov Albinu Koritniku in Frideriku Živko ter policijski agent zvanjenik Leopold Slemec, od sreskega načelnika v Slovengradu je premeščen k banski upravi zvanjenik Ivan Tretjak.

— Iz banovinske službe imenovan je za banovinskega pomožnega knjigovodja pri banski upravi računski pripravnik Ivan

Mozina, v višjo skupino je postavljen banovinski učitelj knjižnike Žole na Grmu pri Novem mestu Karel Vršek.

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravške banovine« št. 100 z dne 12. t. m. objavlja uredbo z zakonsko močjo o ureditvi Oceanografskega instituta kraljevine Jugoslavije, dopolnitvene točke 10 pod III. navodil glede uporabljanja pripombe in opazk v uvozni carinski tarifi, odločbo o izprenembi in dolomitični odločbe o prodaji mask in ostalega zaščitnega materiala civilnemu prebivalstvu (s cenovnikom), navodila za delovanje prispevkov za sadarske nabolave in zgradbe, naredbo o načinu ribolova v dolinjem toku Krke in v vseh stranskih vodah in pritokih, razglas o razpisu volitev občinskega odbora za občini Dobova in Kapela v srežu brežiskem, izprenembe v staležu državnih in banovinskih uslužencev na območju dravške banovine in razme objave iz »Službenih novic«.

— Matija Jana razstavlja v Beogradu. Včeraj je bila v umetniškem paviljonu v Beogradu brez običajne svečanosti otvorena razstava našega slikarja Matije Jane. Njegovo razstavo ni nihče otvoril. Neotvorjeni otvoriti je prisostvoval precej občinstva in več beograjskih umetnikov. Jana razstavi v Beogradu 120 slik.

— Zahteva po znižanju železniških tarif. Prometni odsek novosadske trgovske zbornice je imel v tetriček sejo, na kateri je bilo sklenjeno naprosto prometno ministervstvo, naj bi se znižala prevozna tarifa za tešen in gradbeni les vobže za 20 do 30 odstotkov, za prevoz drv za 12, za prevoz oglja pa za 35%. Znižaja naj bi se tudi prevozna tarifa za moko v obrežju.

— Za napredak našega turizma. Na pobudo zagrebske trgovske zbornice je bila sklicana v tetriček v Crkvenici; važna turistična konferenca. Najvažnejša točka dnevnega reda je bilo vprašanje pospeševanja turizma. Glede na devajčino italijanske lire in na naše najnujnejše turistične potrebe je treba takoj ukreniti vse potrebno za povzročanje našega turizma. Svede je pa tudi tu najvažnejše vprašanje denarja, brez katerega se ne da niti napraviti.

Kuhinjska posoda vseh vrst
FRANC GOLOB
LJUBLJANA WOLFOVA 8

— Naše gospodarstvo ne prenesa novih socialnih bremen. Beografska industrijska zbornica je imela včeraj pienarno sejo, na kateri je razpravljalo med drugim o zakonu o cestnih fondih o osnutku uredbe za zavarovanje za primer onemoglosti, starostni ter o minimalnih mezdah. Vsi govorniki so se strinjali s tem, da naše gospodarstvo ne prenesi novih socialnih bremen. Cestni fondi bi prinesli novo bremo nad 200.000 Din. uredba o minimalnih mezdah še večje breme, uredba o pokojninskem zavarovanju pa nad 100.000.000. Vsa bremena bi moral gospodarstvo zviliti na konzumente, ki bi jih seveda ne mogli prenesti.

— Velik uspeh Anite Mezeter v Münchenu. Naša rojakinja operna pevka Anita Mezeter, zdaj članica beografske opere je nastopila na dveh koncertih v Münchenu in dosegla zelo velik uspeh. Nemška kritika piše o njej zelo poohvalno.

— Novo jadransko pristanišče bo kmalu zgrajeno. Ob izlivu reke Neretve grade novo jadransko pristanišče Ploče. Te dni se je mudil v pristanišču ravnatke direkcije za gradnjo železnic z zastopniki sarajevske železniške direkcije, ki je zaprosila zdaj za 3 milijone kredita za začetna dela. Vsí stroški bodo znašali okrog 80 milijonov Din.

— Nova grobota. V Št. Vidu nad Ljubljano je umrla včeraj mati znanega ljubljanskega trgovca J. Ketteja ga. Fran. Kette, rojena Iglič. Pokojna je dosegla visoko starost 94 let. Bila je vzor skrbne, dobre materje in plemenite žene. Pogreb bo jutri ob 8.30 zjutraj na pokopališču v Št. Vidu nad Ljubljano. V Ljubljani je umrila včeraj soprona posetnika in trgovca ga. Pavla Guštin, roj. Flajšman. Pogreb blage žene bo jutri ob 14.30 iz Stanice ulice 6 (Bežigrad). Bodil jima lahka zemlja, težko prizadetim svojcem naše globoko sožalje!

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da ne bo nobenih bistvenih sprememb. Včeraj je nekoliko deževalo v Ljubljani, Šaravju, Skoplju, Splitu in na Rabu. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 11,

v Sarajevu 9, v Skopiju, v Beogradu 5, v Zagrebu 4, v Ljubljani 3.2, v Mariboru 3. Devi je kazal barometer v Ljubljani 705.3, temperaturna je znašala 14.

— Tragedija slepega dekleta. Včeraj se je odigrala v Zagrebu pretrpljiva tragedija. V domu Sv. Vida je živel slepa Štefanija Ugrin, starca 30 let. Včeraj po noči je odila na postrešje, kjer se je obesila. Vse kaže, da si je končala življenje v trenutni duševni zmedenosti.

— Insceniranja nesreča na Muri. Pri Čmureku se je pripetila v četrtek ponodi strašna nesreča, ki je zahtevala pet človeških žrtev. Čez Muro so se peljali s čolnom razen skupine dekleta Štefan Kokanek, Laize Frajrer, Martin Tišlerič, Ivan Helbrandt in France Vormek. Coln se je prevrnil in vseh pet fantov je utonilo. Prvotno so mislili, da gre za navadno nesrečo, zdaj se je pa izkazalo, da je šlo za tihotapek, ki so jih opazili obmejni stražniki. Thotapci so sami inscenirali nesrečo, da bi ušli zasledovalcem, pa so plačali svoj trik z življenjem.

Iz Ljubljane

— I Mrzlične priprave ljubljanskih trgovcev za zlato nedeljo so v polnem teknu. Izložbeni aranžeri so načrte izložb že izgotovili, trgovci sami pa so cene pripravili tako, da bo kupuje občinstvo prito do lepše izbire od najcenejšega do najrakšnejšega blaga. Ce kdo, je Božič odprikan, zato ostane božično darilo kupljeno v Ljubljani na zlato nedeljo v trajen in lep spomin.

— Umrli se v Ljubljani od 4. do 10. t. m. Josin Vilma, roj. Franko, 72 let, učiteljica v p. Laufer Ivan, 76 let, mestni poddirektor v p. Zadnkar Leopoldina, roj. Mohorič, 39 let, žena delavca. Lavrenčič Silvestr, 7 dnj. sin lesosrugarja, Kvan Elizabet, roj. Pogačnik, 71 let, vdova žel. poduradnika. Baird Mihael, 66 let, poštni uradnik v p. Babnik Marko, 2 in pol meseca sin posestnikovega sina, Tomasevo, Hrvatič Lucija, roj. Jenko, 63 let, obč. uboga. Dravnik, Klemenčič Ena, roj. Gračner, 47 let, žena gostilnjarja, Hafner Franja, roj. Kotrošec, 74 let, vdova restavratrja. Hočevar Kristina, roj. Sadnikar, 77 let, vdova lekarja, Gačnik Apolonija, roj. Brager, 70 let, posestnika, Grošelj Marija, roj. Cepon, 86 let, vdova čevljarija, v ljubljanski bolnici umrl: Leban Peter, 69 let, železniški vratar v p. Pungerčič Franc, 49 let, blokar drž. žel. v. Adamčič Emil, 58 let, skladatelj in profesor v p. Vrančič Ivan, 69 let, poštni uradnik v p. Kegu Marija, 45 let, žena upok. sprev. drž. žel. Vodiček Janez, 33 let, dunnar, Zabreš, obč. Marija Gradeč, Miklanc Anamaria, 22 let, poljski dunnar. Besnica, obč. Dobrunje, Gajšči Cecilia, 1 let, hči dunnarja, Mošnje pri Smledniku, Kogolšek Ana, 65 let, dunnarica. Grahoča pri Cerknici, Ogorutz Antonija, 45 let, Poljanec, Bregar Maria, 3 leta, hči posestnika. Bičje, obč. St. Jurij pri Ljubljani, Ravdek Svetozar, 4 leta, sin Šoferja, Ipavec Neža, 61 let, gospodinja, Kamšek Ignacij, 40 let, ruder, Kočevje, Dobovec Fran, 79 let, posestnik Ljutja, Puc Marija, roj. Gilebc, 67 let, Šivilja, Benedičič Miljan, 4 leta, sin skladilnika, Železniki.

— Ij Sporedno nočnjenjega koncerta pianista Antona Trosta v malih Filharmoničnih dvorani ob 20. uri: 1) Beethoven: 32 variacij v c-molu ter Brahms: Capricio in Rapsodija v es-duru. 2) Chopin v h-molu. 3) Vilko Uklmar: Iz zapiskov, Škerjanc: 4 klavirske skladbe, Tajčevič: Iz 7 Balanskih iger. 4) Ravel: Vodometne igre, Debussy: Ples snežink v Umetniški ogenj. Skrjabin: Tragična pasem v Valček, Marx: Preludij in Rapsodija v h-molu, Prokofjev: Vragovo podpoviranje. Na koncert ponovno vabimo in priporočamo nakup koncertnega sporeda z uvedom v koncert. Prodaja vstopnic v Matični knjižarni on od pol 8. ure dalje v veži Filharmoničnega poslopja.

— Ij X. poljudno-znanstveno predavanje Prirodoslovnega društva. Docent dr. Reya Oskar. Kako nastane vremenska napoved. Predavanj je bo uvedel v poznavanje vremena in podnebjja. Obrazložil bo glavne vročke vremenskih sprememb najprej splošno, nato specjalno v naših krajinah. Omenil bo tehnično opazovanje vremena, sestavljanje vremenskih brzovajkov, posiljanje po radiu, dešifriranje v meteoroloških centralah in končno risanje vremenskih kart. Dalje bo objasnil najvažnejše tipe vremenskih kart in sklepanje na bodoče vreme. Končno bo pokazal tudi one znake, po katerih lahko zvemo za

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega včeraj načrte in posrednike.

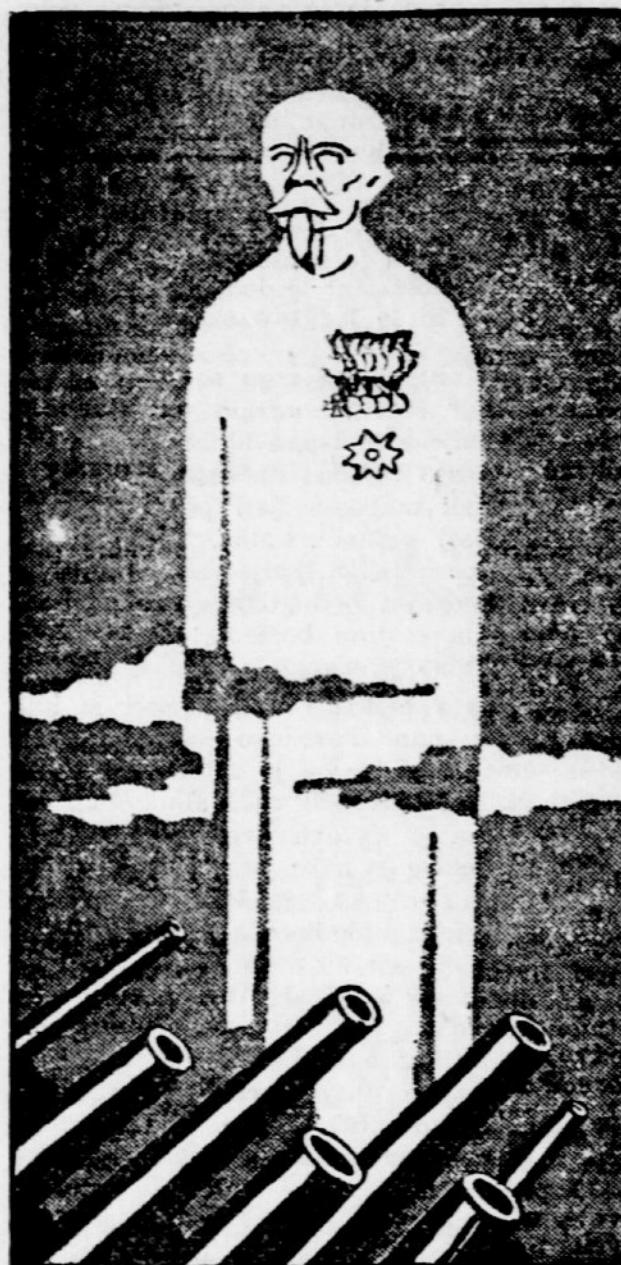
— Ij Štefan Kette, roj. Iglič. Podrobno predstavljajo vsega v

Zaharov si je pomagal tudi s korupcijo

Referentom v vojnih ministrstvih je dajal v tisočake zavite cigarete

Najvažnejša stvar, ki je vplivala na kupec bogastva Basila Zaharova in podpirala naraščanje njegovega vpliva, so bile kakor smo že omenili slučajno ugodne, tehnične, politične in gospodarske okolnosti. Karijera Zaharova je v temi zvezzi s poudaranjem strojnice in brzostrelnega topa po vsem svetu. Tvrdeka Nordenfeldt je izdelala prvi brzostrelni top in podmornico, ki sta se dala praktično uporabiti. Velesile niso hoteli podmornice kupiti, ker so se bale za svoja tradicionalna brodovja. Zaharov je pregovoril Grčijo, da je kupila podmornico na kredit. Potem se je takoj napotil v Turčijo, kjer je prodal dve podmornici, sklicujoč se na grški nakup.

Basil Zaharov je umrl

Njegovo delo pa živi

Američan Hiram Maxim je izumil prvo parabono strojnicu, ki je lahko izstrelila 600 krogel v minutu. Svojega orožja pa ni mogel prodati, ker je Zaharov podkupil njegove mehanike in ti so poskrbeli, da se strojnica pri preizkušnji ni obnesla. Zaharov sam je razlagal častnikom preiskovalni komisiji zgodbe, ki so svarile pred nakupom Maximove strojnice. S tem manevrom je Zaharov prisilil Maxima, da se je zvezal s tvečko Nordenfeldt. Tako mu je tekla v žep provizija ob brzostrelnih topov, podmornic in strojnici. Pri prodaji je rabil metode, ki so bile sicer običajne v Istanbulu, na zapadu so bile pa še vedno enako neznanje, kakor strojnico v vojni tehniki. Zaharov ni bil ozkorben, če je šlo za prodajo njegovega blaga. Kupujejo je sklepali po starih istanbulskih običajih, po katerih izrabljajo prodajalec človeške slabosti svojih odjemcev.

Na njegovih korupcijskih metodah med leti 1880 in 1910, se pripovedujejo neštete zgodbe. Tako je nekdo predlagal vladam vojne ladje in podkupil merodajne admiralje, ki naj bi se ugodno izjavili o njih. Po deset funtov šterlingov jim je prodal razkošne jahte. Nekdo je naletel na nekoga ministra, ki ga je gladko odklonil z njegovo prakso češ da noče imeti z njim opravka. To je bilo recimo v ponedeljek.

Premislite dobro to stvar, Ekscelenca, — je dejal Zaharov. Prepričan sem, da me boste jutri, v četrtek, vendarle poklicali.

Sej jutri sploh ni četrtek, temveč torek.

— Stavite 300.000 frankov, da je jutri,

četrtek, — je odgovoril Zaharov.

In drugi dan ga je minister res poklical Zaharov je stavio rad plačal, ker mu je vrgla kupčica mnogo več.

Sopoge generalov in politikov, ki so odločili o nakupu vojnega materiala, je podkupil s tem, da je kupil od njih navaden lestenec ali sliko brez vsake vrednosti kot redko starino ali umetnino ogromne vrednosti, dobro vedoč, da se bodo pošteni možje od nepoštenih žena lahko dali pregovoriti, da morejo kupiti najboljše orožje samo pri Zaharovu. Referentom v vojnih ministrstvih je dajal iz svoje doze cigarete, zavite v bankovce po 1000 frankov. Tako se je često zgordilo, da ga je dotole nedostopni uradnik zaprosil se za drugo cigareteto in potem je bila kupčija takoj sklenjena. V Rusiji je takoj zapeljal in obsul z darili plesalko K. Ijbucu velikega kneza, inspektorja topništva. In s pomočjo tega dekleit je izpodrinil v Rusiji Krappa, Schneider-Creuzota in Skoda.

Tudi velika ljubezen njegovega razmerja, ljubavno raznerje s špansko vojvodinjo Villafranco, se je začela iz trgovskih razlogov. Vojvodina, nesrečna v svojem mladem zakonskem življenju, je kmalu podlegla zapeljivemu Orientalku, čeprav je bilo Zaharova takrat že 40 let. Vojvodina je bila sorodnica vladajoče bourbonsko dinastije in v prvih dveh mesecih Zaharovega ljubavnega razmerja z njo je dobila tvečka Nordenfeldt za špansko armado dobove za 30 milijonov funtov sterlingov.

Politične razmere v Evropi ob koncu 19. stoletja, vedno večje nemške zahteve po svetovni moči japonske skomine po Koreji in Kitajski, odkritje bogatih izvirov nafti v Južni Ameriki, kjer so se jeli krizi interesi kapitalistov raznih velesil, to je bil politični kotel, v katerem se je mogočno razmahnilo v letih 1880 do 1900 trgovina z orožjem. Zveza Basila Zaharova s špansko vojvodinjo pomeni preokret v njegovem življenju. Poprej, nekako do leta 1892, je delal samo za trgovino in dobiček. Visoka ljubica je napravila iz Orientalka sumljive preteklosti s kriččimi krvatami, živečega sicer v Parizu, toda vendar izven družbe, moža z državno častiljepostjo. Zaharov se je velo oblačiti, iz Male Azije si je preskrbel naknadni grško-pravoslavni krstni list, da bi se mogel poročiti s svojo ljubico, kar se je pa zgodilo šele čez 30 let.

V Franciji je ustanovil zavetišča za morarje, za kar je dobil red Castne legije, zunanjini znak državnega položaja, ki bi ga ne bi mogel dobiti brez kraljnega lista. Opustil je kričče trgovske metode in podkupovanje na drobno ter veliko ustanavljal liste, v katerih je lahko delal razpoloženje s tem, da je objavljalo pretirana poročila o oboroževanju tekmecev. Ko se je jelo v poedinčnih državah uveljavljati prizadevanje za industrijsko osamosvojitev, je jela tvečka Vickers Son & Comp., ki je bil postal Zaharov njen državnik, ustanavljati podružnice koncerne v Italiji, Franciji, Rusiji in Japonski. V začetku svetovne vojne je bila industrija orožja po Zaharovi zaslugi že povsem mednarodna. In ne dajo se izključiti domneve o nekaterih mučnih postopeh, ki jih je imela ta mednarodna organizacija. Toda Zaharov je dal 50 milijonov frankov zaveznim državam v vojne svrhe in pripravil Grčijo do tega, da se je priključila zavezniškim državam. Tako naj bi bil pripomogel k zmagi zavezniškega orožja. Seveda je pa storil to iz gole dobičkažljivosti.

Eno vojno je pa podpiral Zaharov res iz narodnih in ne iz trgovskih nagibov, namreč vojno Grčije s Turčijo leta 1922 za premoč v Mali Aziji. Malo Azija je prava domovina Grka, ki je v svojem življenju nastopal kot prijatelj tolikih narodnosti. Toda znago so odnesli Turki in Zaharov je izgubil pri tem mnogo milijonov lastnega premoženja. Zaharov je imel baje svoje prste tudi v drugem madžarskem puču Karla Habsburškega v oktobru 1921. On je bil baje oni mogični pokrovitelj, na katerega se je Karel skliceval v pogovoru s Horvatom kot na Briandovega prijatelja. Kdo ve, ali je kaj resnice na tem? Ena pa je gotovo,

83 stopil je, plačal izvoščku širideset frankov in mu naročil, naj ga počaka, potem je pa odhitel za milado ženo.

— Ta je pa potrežljiv, — je pomislil izvošček, — toda ženica se je ujela v past.

Tabaret je odprl vrata hišnikovega stanovanja.

— Kdo je dama ki je pravkar vstopila? — je vprašal. Hišnika pa ni nič kaj veseli odgovoriti mu.

— Kdo je ta dama? — je ponovil stari policist s tako osornim glasom, da je postal hišnik takoj mehak.

— Gospa Julie Chauffourová, — je odgovoril. — V katerem nadstropju stanaue?

— V drugem.

Kmalu je čakal Tabaret v Juliinem salonu. —

Gospa se slaci, — je odgovorila komornica. —

Tabaret se je presečeno oziral po razkošno opremljenem salonu.

— Clergeot ni pretiraval — je pomisli.

Julia prihod ga je zadrnil iz zamisljenosti.

— Želite govoriti z menoj? — je vprašala in se mu koketno poškolila.

— Sem Nočkov prijatelj, njegov najboljši prijatelj, — je odgovoril Tabaret — in lahko rečem ...

— Izvolite torek sedeti, — ga je prekinila mlada žena.

Sama je sedla na divan, Tabaret pa v naslanjač.

— Prihajam v vaš zadovolj, milostiva. Vaša navzočnost pri gospodu Gordiju ...

— Kaj! — je vprašala Julie, — torek že vo

da namreč Zaharovu ne moremo zavidati vloga, kar je v življenju došivel in dosegel.

Kje so spomini Zaharova?

Svet se zanima tudi za spomine Zaharova, obsegajoče podrobnosti, ki utegnijo zaseči dosegajočo senzacijo okrog njegove osebe. Ob raznih pričah je Basil Zaharov ironično omenil, da ima več v usne vezah knjig, ki bi se ustavilo utripanje vsega sveta na njih, če bi jih objavil. Dolga leta so smatrali, da namigavanja za prazne fraze. Toda Zaharov je misil resno. Imel je svojo lastno tajno službo, ki je požela vsako leto težke stotisočake, toda informiral ga je o vseh dogodkih v Evropi, za katere se je zanimal.

Spomini gospoda Zeme, kakor so pozneje kratko nazivali Zaharova v krogih ljudi, ki so imeli z njim posredno ali neposredno opraviti, so pa v zadnjih 15 letih često strasti evropsko diplomacijo. Vedelo se je za vohune, ki so iskali spomine v palaci Avenue Hoche v Parizu. Ponoči so udarili v njegov grad v Arromville in celo v hotelu de Parise v Monte Carlu ni imel miru pred njimi. Vsi vohuni so bili prepričani,

da ima Zaharov res napisane spomine. V Evropi živi mnogo visokih gospodov, ki bi jih spravili spomini Zaharova ob ves ugled ali pa celo v ječo. To niso samo častniki generalnih štabov, ki so mu posiljali šifrirana poročila, kadar je šlo za nove nabave orožja. Basil Zaharov je bil mož, ki je deloval na obe strani. Med vojno je hotel Clemenceau dvakrat ustreliti, ker je zagal nemške podmornice z živili.

Nihče ne ve, kje so skriti spomini Zaharova. Zadnje dni se je pa razširila še ena vest. Zaharov naj bi bil svoje spomine v beležki začgal. To trdi lady Edmee Owenova, zadnja ljubica Zaharova in njegova edina zaupnica. Po smrti svojega velikega prijatelja je dejala o njegovih zapiskih: Nekoč sem pri večerji vprašala sira Bazila, kaj je z njegovim dnevnikom. Slišala sem o njem, da bi mogel omagati prestole v strmoglavih mitskatergev državnik. Zaharov je polozil prst na usta, čes, nuj molčiam, dokler sluga servira kavo. Potem sem mu je pa razveljajek v pravil mi je, da je vse segal. Zapustil ni baje niti vrstice v strahu, da bi mogli njegovi spomini prinesi nesrečo ljudem, ki so mu žili na roko. Potem takem je torej vzpel Zaharov svojo tajno v grob.

Vladarji, ki so odstopili

V zadnjih 25 letih je odstopilo 14 vladarjev, zadnji med njimi Edvard VIII.

Zadnjih 25 let je prineslo večne izpremembe na prestol. V teh letih je odstopilo 14 vladarjev. V teh jih je odstopilo leta 1918. Vraso vladarjev, ki so se odvedali prestolu, je otoril kitajski cesar Pu Yi, ki je odstopil po revoluciji 12. februarja 1912. Sledil mu je ruski car Nikolaj II., ki je podpisal odstopno listino 16. marca 1917. Neuspeh centralnih držav je prisilil k odstopu najprej bolgarskega kralja Ferdinand I., ki je prepustil prestol svojemu sinu že 3. oktobra 1918. Kmalu in sicer 10. novembra mu je sledil nemški cesar Viljem II., obenem z njim pa saski kralj Friedrich August III. Tri dni pozneje je podpisal odstopno listino zadnji avstrijski cesar, en dan pozneje 13. novembra se je odstopil prestol bavarski kralj Ludvik III., 22. novembra pa badenski nadvojvoda Friedrich II. Izmed nemških kraljev je obdržal na prestolu najlepji Viljem II. Württemberški, ki je odstopil 2. decembra 1918.

Po vojni se je zamajal najprej turški prestol in sicer še pred revolucijo Kemala paše. Zadnji turški sultan Mohamed V. pa ni imel več časa za odstop, temveč so ga na silno pregnali s prestola. Grška vojna za Malo Azijo je strmoglavia dva vladarja, najprej starega kralja Konstantina, čigar prestol je bil v nevarnosti že od svetovne vojne, ko je moral kralj začasno zapustiti svojo državo; prestol se je moral odpovedati leta 1923 v korist svojega sina Jurija. Pa tudi ta se ni obdržal na prestolu, odstopil je moral je 18. decembra 1923. Jurij II. je bil edini izmed vladarjev, ki se mu je posrečil povratek na prestol. Afganški kralj Amanullah se je moral odreči prestolu 12. januarja 1929 kmalu po svojem slavnem potovanju po Evropi.

Med vladarje, ki so se odpovedali prestolu, ne smemo štetiti španskega kralja Alfonса XIII. Njega je pregnala iz domovine revolucija, toda pritisku se ni uklonil in odstopne listine ni podpisal. On je izgnanec, lasti si pa še vedno pravice na španskega prestola. Zadnji kralj, ki se je odpovedal prestolu, je bil siamski kralj Prajadžipok. Kralj Amanullah, tudi njemu ni koriščeno potovanje po Evropi. Po povratku v domovino je prisel v vrtinec intrig in pod njihovim pritiskom se je moral odpovedati prestolu. Angleški kralj Edvard VIII. je zadnji vladar, ki se je v teh 25 letih odstopil prestolu.

Prvi v zgodovini

Priči v zgodovini se pojavlja angleški kralj, ki prostovoljno zapušča največjo posvetno oblast, ker daje prednost svoji osebni sreči. Res ga je vlaža zelo vladivo in obzirno potovanje po Evropi. Po povratku v domovino je prisel v vrtinec intrig in pod njihovim pritiskom se je moral odpovedati prestolu. Angleški kralj Edvard VIII. je zadnji vladar, ki se je v teh 25 letih odstopil prestolu.

Drago posebno

za moj poset. No, priznati moram, da ima izborno policijo.

— Drago dete, — je začel Tabaret očetovsko ...

— Dobro vem, gospod, čemu prihajate. Noel je vam naročil navesti mi ušeja. Prepovedal mi je hodiči k njemu, pa nisem vzdrlala. Veste, neumno je, če imam za ljubčka rebus, človeka, o kateremu ničesar ne vem, logograf v črnem suknju in beliem ovratniku otočino in zagotonito bitje.

— Či si ne? — vidni!

— Zakaj? Ker se ženi? Zakaj pa tega ne prima?

Tabaret bi bil zlasti rad vedel, ali si je Noel prekribel alibi za torek, ko je bil storjen zločin. To je bilo zaradi največjega vprašanja. Če si ga pa nisem utegnil biti nedolžen. Odgovor na to vprašanje je hotel dobiti pri Juli. V ta namen je prišel k njiju in svojo vlogo je imel že pripravljeno. Življenost mlade žene ga je nekotiko zbegala, vendar se je pa zanesal na naključje in šel je svojo pot.

— Torej bi preprečil Noelu ženitev?

— Ženitev! — je vklapljal Julie smeje. — Ah, ta ubogi dečko! Če ne bo naletel na drugo oviro, pojde vse gladko. Kar naj se očeni, ta dragi Noel. Čim hitrej naj se očeni, da ne bom več siljala o njem.

— Vi ga torej ne ljubite? — je vprašal Tabaret, presečen nad to odkritostrostjo.

— Kaj! — je vprašala Julie, — torej že vo

da ima Zaharov res napisane spomine. V Evropi živi mnogo visokih gospodov, ki bi jih spravili spomini Zaharova ob ves ugled ali pa celo v ječo. To niso samo častniki generalnih štabov, ki so mu posiljali šifrirana poročila, kadar je šlo za nove nabave orožja. Basil Zaharov je bil mož, ki je deloval na obe strani. Med vojno je hotel Clemenceau dvakrat ustreliti, ker je zagal nemške podmornice z živili.

Nihče ne ve, kje so skriti spomini Zaharova.

Zadnje dni se je pa razširila še ena vest.

Zaharov naj bi bil svoje spomine v beležki začgal.

To trdi lady Edmee Owenova,

zadnja ljubica Zaharova in njegova edina zaupnica.

Po smrti svojega velikega prijatelja je dejala o njegovih zapiskih:

Nekoč sem pri večerji vprašala sira Bazila,

kaj je z njegov